

## **МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПОДОЛАННЯ ТЕРОРИЗМУ В ЗОНАХ МІЖНАРОДНИХ ОПЕРАЦІЙ З ПІДТРИМАННЯ МИРУ ТА БЕЗПЕКИ**

*Пядишев В.Г., старший науковий співробітник ОДУВС, к.техн.н., доцент*

Загальна постановка проблеми. Сьогодні терористи продемонстрували свою здібність захоплювати і міцно міцно тримати під своїм контролем значні території. Вони демонструють здібність виступати широким фронтом одночасно у багатьох країнах світу. Це щоденно несе людські жертви, які вимірюються на тисячі, здійснюється циклопічне за своїми масштабами знищення безцінних пам'яток культури. Могутні потоки біженців здійснюють потужний негативний вплив на життя країн Центральної та Західної Європи. Масове вербування “гарматного м’яса” до лав заколотників йде майже на усіх континентах. Спостерігається міцне зростання міжнародного тероризму з міжнародною організованою злочинністю у небачених досі індустріалізованих масштабах.

Що зроблено. Слід зазначити, що велику кількість робіт науковців присвячено історії тероризму [1], [2], багатьом аспектам його впливу на суспільство (аж до розв’язання світової війни) [3], [4], відмінним рисам сучасного тероризму [5], [6], навіть актуальним напрямкам боротьби з ним.

Що не зроблено. Не підіймається питання, що фактичне відновлення життя на теренах, звільнених військовими силами, може бути здійснено тільки через важку кропітку роботу поліції міжнародних операцій з підтримання миру і безпеки (МОПМБ). В жодній праці не висвітлюється майбутня роль поліції ООН у процесі відновлення повноцінного мирного життя на теренах. Не йдеться про міжнародно-правові проблеми, на які наштовхнеться діяльність зазначеної поліції.

Отже, мета даної роботи полягає у тому, щоб на підставі вивчення особливостей, зокрема рушійних сил, сучасного тероризму визначити необхідні міжнародно правові заходи для підвищення ефективності боротьби поліції ООН з тероризмом в зонах міжнародних операцій з підтримання миру і безпеки”

Основний зміст. Що ж залишається на теренах після формального звільнення їх силами військових від терористичної влади? Залишається цілком зруйнована економіка та інфраструктури. Зруйновані житлові комплекси. Навколо небагатьох осель, що на диво вицілили, розгораються конфлікти, оскільки там вже проживають родини переміщених осіб, і туди ж намагаються повернутися родини біженців.

З одного боку — безробіття, відсутність житла, нестача їжі і води. З іншого боку — велика кількість голодних екс-комбатантів з бездоганними навичками використання зброї. Саме тут шукають поживний матеріал “діячі вид організованої злочинності”. Сучасний тероризм тісно економічно пов’язаний з організованою злочинністю, тобто з низкою поставлених на потік небезпечних злочинів. ТанDEM терористів і організованих злочинців пропонує екс-комбатантам широкий асортимент занять: супроводження караванів з наркотиками, з викраденими жінками, людських органами, участь у терористичних атаках.

Оскільки терен звільнено від терористичної організації розміром з державу, слід готуватися до зустрічі з добре законспірованими, пов’язаними між собою осередками терористичних структур, які намагатимуться вербувати до своєї “роботи” якнайбільше нових рекрутів, пропонуючи їжу і кошти, що надійшли із закордонних фондів або просто награвовано в місцевого населення.

Ставлення населення до тероризму і джерела живої сили терористів. Один з найважливіших принципів існування будь-якої держави — справедливість. Отже, кожен може бути покараний лише за свої дії. Це є фундаментом існування будь-якої держави. Свідома частина населення бажає жити за цими принципами, які гарантують майбутнє для покоління. Тероризм же топче ці принципи. Той, хто відчуває відповідальність за майбутнє прагне викреслити тероризм з життя.

*Хто ж потрапляє до лав тероризму?* Терористи поділяються на “ляльок” (гарматне м’ясо) і “лялькарів” (стратегів), які свідомо обманюють “ляльок”. “Ляльок” у тероризмі доцільно поділити “місцевих” та “закордонних”.

Місцеві молоді люди вступають до лав терористів за їжу і гроші (щоб не померти сьогодні), запліснувши очі на те, що ця їжа і гроші відібрані в інших людей, можливо, з їхніми життями. Певну кількість тут складають і соціопати і соціофоби, які йдуть на це без вагань.

Закордонні ж “волонтери” — це люди, які в силу юнацького максималізму прагнуть соціальних змін, але не в змозі оцінити їхні негативні наслідки через дефіцит досвіду. Певна кількість молодих жінок з-за кордону потрапляє сіди через любовні Інтернет-зв’язки із зовнішньо привабливими терористами. Таке вербування поставлено на потік.

Отже, функції щодо боротьби з прихованою у містах кримінально-терористичною структурою буде покладено на структури правоохоронних органів: місцеві та міжнародні.

Визначимо складові успіху боротьби з тероризмом в зонах МОПМБ:

- 1) залучення до роботи в МОПМБ не просто поліцейських, але практичних фахівців щодо боротьби з тероризмом;
- 2) взаємодія з поліцейськими організаціями країн, які пов’язані терористичними зв’язками із зоною МОПМБ;
- 3) взаємодія з НГО;
- 4) профілактична робота з екс-комбатантами;
- 5) вдосконалення системи “соціально-орієнтованої роботи поліції” у напрямі боротьби з тероризмом.

Зазначені умови потребують певних правоохоронних заходів. Переглянемо їх по одному.

1. Для забезпечення можливості залучання до МОПМБ поліцейських фахівців певного напрямку, необхідно на рівні Департаменту ООН з підтримання миру до відомих іспитів для кандидатів на право участі в МОПМБ додати екзамени з боротьби проти тероризму.

2. Для забезпечення взаємодії з поліціями держав необхідно:

1) за допомогою зазначеного Департаменту ООН забезпечити міжнародні угоди про взаємодію поліції МОПМБ з поліціями необхідних держав;

2) через зазначений Департамент пропонувати державам надавати для служби у складі МОПМБ не просто поліцейських, але тих, хто у своїх державах працює у підрозділах по боротьбі з тероризмом.

3. Взаємодія поліції ООН з НГО ж вельми корисною в інформаційному плані, але вона є вкрай небезпечною для самих НГО. Тому вкрай необхідна модифікація настанов:

1) до настанов для поліції ООН додати розділ “Взаємодія з НГО”;

2) до настанов ООН для НГО додати розділ щодо безпечної взаємодії з поліцією ООН.

4. Профілактична робота з екс-комбатантами входить до програми “Роззброєння, Демобілізація, Реінтеграція”. Різні версії цієї програми працюють у багатьох МОПМБ. Але для застосування в умовах можливих рецидивів тероризму програма потребує вдосконалення. Вона не повинна завершуватись лише наданням екс-комбатанту цивільної професії. Треба надати йому певне місце в системі боротьби з проявами злочинності в його регіоні. Тобто вона має у деякому сенсі повернути йому високий суспільний статус, який він посідав у воєнний час. Програма має бути тісно пов’язана з наступним пунктом.

5. Система “соціально-орієнтованої роботи поліції” посідає, можливо, найважливіше місце серед усіх напрямів боротьби з тероризмом. Ця боротьба може надати надійні результати тільки за умови найтіснішої співпраці з місцевим населенням. Населення може прийняти рішення щодо співпраці тільки за виконання, принаймні, двох умов. Перше — впевненість у достатності у правоохоронних органів (місцевих та міжнародних) сил, засобів та методів для здійснення цієї непростой роботи. Друге — впевненість у стійкості міжнародних та місцевих правоохоронних органів проти всіх видів корупції. На жаль, у час, коли газети рясніють повідомленнями про сексуальні насильства та знущання над місцевим населенням з боку “миротворців ООН” у Конго [7], про корупційні зловживання міжнародних енергетичних та інших компаній при потуранні представників ООН в Косово [8], важко сподіватись, що населення повірить в успішність боротьби із добре законспірованими, вкрай жорстокими терористами на формально звільнених теренах, і самовіддано вступить у нещадний бій з ними під керівництвом правоохоронних органів.

Проте боротьба з корупцією та злочинцями у складі МОПМБ є предметом окремого дослідження.

#### **Література:**

1. Chaleand G. The History of Terrorism: From Antiquity to Al Qaeda / Gerard Chaleand, Arnaud Blin. – Berkley, Los Angeles, London: University of California Press, 2007. – 475 p.
2. Hanhimaki J.M. An International History of Terrorism: Western and Non-western Experiences / Jussi M. Hanhimaki, Bernhard Blumenau. – London and New York: Routledge, 2013. – 319 p. , с.
3. Кашенков И. В. Народовольцы: к 110-летию "народной воли" / И.В. Кашенков. – М.: Знание, 1989 – 63 с.
4. Albertini, Luigi. Origins of the War of 1914. / Luigi Albertini — New York: Enigma Books, 2005. — Т. 1. — 612 p.
5. Rubin B. Chronologies of Modern Terrorism / Barry Rubin, Judith Colp Rubin. – London and New York: Routledge, 2015. – 405 p.
6. Schweitzer G. A Faceless Enemy: The Origins of Modern Terrorism / Glenn E. Schweitzer, Carole Dorsch Schweitzer. – Cambridge: Basic Books, 2002. – 365 p.
7. Lendman S. UN Peacekeepers Complicit in Sex Trade [Electronic source] / Stephen Lendman // War Crime. Org. – 2010. – 23 October. – Access mode: <http://warisacrime.org/content/un-peacekeepers-complicit-sex-trade>.
8. Kosovo: Top List of the Corrupted [Электронный ресурс] / Prishtine: Express – 13.04.2006, – Режим доступа: [http://www.eciks.org/english/lajme.php?action=total\\_news&main\\_id=364](http://www.eciks.org/english/lajme.php?action=total_news&main_id=364).